

A R A Ş T I R M A M A K A L E S İ / R E S E A R C H A R T I C L E

DOI: 10.52122/nisantasisbd.1351721

BİST'TE İŞLEM GÖREN FUTBOL KULÜPLERİNİN FİNANSAL PERFORMANSLARININ ANALİZİ

Dr. Öğr.Üyesi Yahya SÖNMEZ

* Kastamonu Üniversitesi, Bankacılık ve
Sigortacılık.

e-posta:yahyasonmez@kastamonu.edu.tr

ORCID 0000-0003-1486-2456

ÖZ

İşletmeler faaliyetlerini devam ettirebilmesi ve sürdürebilmesi için işletmenin fonksiyonlarından olan finansman yapısına dikkat etmesi gerekmektedir. Mali yapılarının açıklaması olan finansman, işletmenin kaynaklarını bulması ve bu kaynaklara fon yaratmasıdır. İşletmelerin mali yapılarının ve tablolarının hesaplanmasıyla finansal performans da hesaplanmaktadır. Mali yapıları ve tablolarından işletmelerin geçmişte nasıl performans gösterdiği, gelecekte de nasıl performans gösterdiğini açıklayacaktır. Bu çalışmada Borsa'da işlem gören futbol kulüplerinin finansal performanslarını analiz etmek amaçlanmıştır. İşletmelerin finansal performanslarını ölçmek için çok kriterli karar verme yöntemlerinden olan MABAC yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem ulusal ve uluslararası literatürde kullanılmaya başlayan bir metottur. Çalışma dönemi olarak 2017 - 2021 yılları baz alınmıştır. ÇKKV tekniklerinden olan MABAC yöntemiyle elde edilen analiz sonuçlarına göre; 2018 ve 2019 yıllarında futbol kulüplerinin bu sonuçlarına göre en iyi performansı gösteren kulüp GSRAY'dır. 2017 yılında futbol kulüplerinin bu sonuçlarına göre en iyi performansı gösteren kulüp BJKAS'dır. 2021 yılında futbol kulüplerinin bu sonuçlarına göre en iyi performansı gösteren kulüp TSPOR'dur. 2017 yılında futbol kulüplerinin bu sonuçlarına göre en kötü performansı gösteren kulüp TSPOR'dur. 2018 yılında futbol kulüplerinin bu sonuçlarına göre en kötü performansı gösteren kulüp FENER'dir. 2019 ve 2020 yıllarında futbol kulüplerinin bu sonuçlarına göre en kötü performansı gösteren kulüp ise BJKAS'dır. Bu çalışmada Etik Kurul İzni alınmasına gerek bulunmamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Futbol, Performans, MABAC Yöntemi

ANALYSIS OF THE FINANCIAL PERFORMANCES OF FOOTBALL CLUBS TRADED ON BIST

ABSTRACT

Businesses need to pay attention to the financial structure, one of the company's functions, to continue and sustain their activities. Finance, which explains economic systems, is finding the enterprise's resources and raising funds for these resources. Financial performance is also calculated by calculating businesses' financial structures and tables. It will explain how companies have performed in the past and how they are performing in the future from their economic structures and statements. This study analyzes football clubs' financial performances on the Stock Exchange. The MABAC method, one of the multi-criteria decision-making methods, was used to measure the financial performance of the enterprises. This method has started to be used in national and international literature. The working period is based on the years 2017 - 2021. According to the analysis results obtained by the MABAC method, which is one of the MCDM techniques, According to the financial performance results of football clubs in 2018 and 2019, the club with the best performance is GSRAY. According to the this results of football clubs in 2017, the best-performing club is BJKAS. According to the this results of football clubs in 2021, the club with the best performance is TSPOR. According to the this results of football clubs in 2017, the club with the worst performance is TSPOR. According to the this results of football clubs in 2018, FENER has the worst performance. According to the this results of football clubs in 2019 and 2020, the worst-performing club is BJKAS. Ethics Committee Permission is not required for this study.

Keywords: Football, Performance, Mabac Method.

Geliş Tarihi/Received: 29.08.2023

Kabul Tarihi/Accepted: 14.10.2023

Yayın Tarihi/Printed Date: 20.10.2023

Kaynak Gösterme: Sönmez, Y., (2023). "Bist'te İşlem Gören Futbol Kulüplerinin Finansal Performanslarının Analizi". *İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(11) 261-276.

GİRİŞ

Ulusal ve uluslararası sportif faaliyetlerde bulunmak, sporcuyu yetiştirerek bu sporcuları ve bireyleri sosyal ve kültürel hayata dahil etmek spor kulüplerinin nihai amacıdır. Ülkemizde ve uluslararası arenada futbol en çok tercih edilen spor türüdür. Ulusal ve uluslararası müsabakalar yaparak ekonomik olarak da girdi sağladığından daha çok tercih edilme sebebidir. Ülkemizde futbol diğer branşlara göre daha popülerdir. Bun popülerliğin sebebi insanların futbola geçmişten beri gelen tutkunluğu ve düşkünlüğüdür.

Futbol kulüplerinin şirketleşmesi ile futbol endüstrisinin oluşmasına neden olmuştur. Kulüplerin şirketleşmesiyle örgütsel olarak kurumsal yapıya bürünmüş ve bu yapı finansal olarak daha önem kazanmıştır. Bu kulüplerin kurumsal olarak daha iyi bir duruma bürünmesiyle şeffaflaşmış ve yatırımcıların yatırım yapma konusunda bilgi kirliliği ortadan kalkmıştır. Artan şeffaflık ile sermaye piyasalarının gelişmesine ve finansal kaynaklara ulaşmada kolaylık sağlamıştır. Bu şekilde de futbol kulüplerinin finansal olarak varlıklarının korumasına ve finansal istikrarının önem kazanmasını sağlamıştır.

Futbol kulüpleri şirket değerini maksimize etmek istemektedir. Bu yaparken de çeşitli yollara başvurmaktadır. Yayın ihaleleri, sponsorlarla yapılan anlaşmalar, ürün satışı gibi yollarla yapmaktadır. Elde edilen gelirler için kulüpler katlanmakta oldukları maliyetlerde bulunmaktadır. Futbolculara verilen bonservis ücretleri artan rekabet ile birlikte yüksek düzeylere çıkmıştır. Futbol kulüpleri şirket değerini maksimize ederken minimum maliyet ile maksimum kar elde etmeyi beklerler. Bunu yaparken de finansal fairplay ölçüleri çerçevesinde yapması gerekir.

Performans, bir işi yapan kişinin ya da şirketin çalıştığı alan üzerinde belirlemiş olduğu hedeflere ve amaçlara ulaşabilmesi için çaba sarf ettiği emek, iş gücü, enerji ve işten aldığı doyuma denir. Finansal performans ise, kulüplerin likidite, faaliyet oranları, nakit oranları, aktif karlılığı, net kar marjı ile ilgili doğru sonuçların ve analizlerin elde edilmesi ve yorumlanma sürecidir. Kulüpler, bu oranlar ve finansal durumu ile ilgili bilgiler vasıtasıyla finansal performansını ölçebilirler. Ayrıca durum analizi yapabilirler.

Bu çalışmada, Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren futbol kulüplerinin çeşitli finansal veriler yardımıyla finansal yapı açısından finansal olarak performansının analiz edilmesidir. Son yıllarda performans ölçümü için kullanılan ÇKKV metotlarından olan MABAC yöntemiyle Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren futbol kulüplerinin beş yıllık finansal olarak performansları değerlendirilmiştir. İlk olarak finansal oranlar çeşitli formüller yardımıyla hesaplanmış, daha sonra kriterlerin ağırlıkları belirlenmiş ve son olarak futbol kulüplerinin performansı ölçülmüştür. Yıllar itibarıyla futbol kulüplerinin performans sonuçları ve sıralamaları ortaya çıkmıştır.

1.KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Futbol endüstrisi çok geniş kesimlere hitap etmektedir. Ayrıca futbol endüstrisi son yıllarda ekonomik boyut olarak önemli hale gelmiştir. Futbol kulüpleri, endüstrisi ve ekonomik boyutu aşağıdaki kavramsal çerçevede açıklanmıştır.

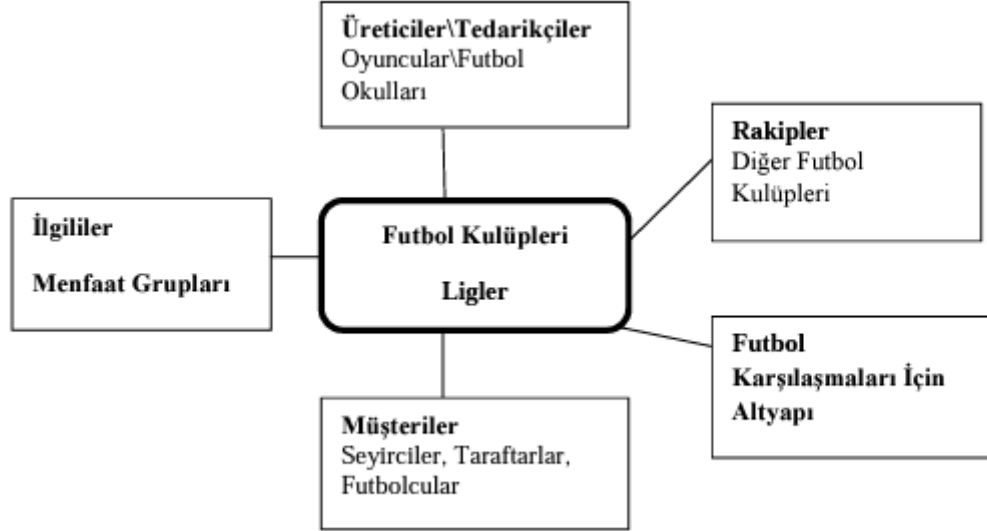
1.1.Futbol Endüstrisi

Çalışmalarda futbol endüstrisi farklı şekillerde ifade edilmiştir. Futbol sanayisi, futbol işletmesi, ticari futbol şeklindedir. Futbol endüstrisi, futbol kulüplerinin markalaşarak ve halka açılarak kendine has her türlü maddi varlığa sahip olan bir sanayidir. Futbol endüstrisi gerçek anlamda tam rekabet şartlarını gerçekleştirememiştir. Bunda önemli rol oynayan duygusal tüketici kitlesi, rekabet olgusunun yerleşmemiş olması ve diğer endüstri kollarından farklı yapısal sıkıntılarının olmasıdır.

Futbol endüstrisi, yapısal değişikliklere uğrayarak ekonomik olarak ön plana çıkan bir kol haline gelmiştir. Burada önemli rolleri alanlar; medya platformları, seyirciler, sponsorlar, menajerler ve organizatörlerdir. Futbol endüstrisinde bir diğer önemli rol alanlar olarak sporcular, futbol kulüplerinin sahipleri ve sermayedarlardır. Ekonomik olarak büyük bir boyuta ulaşan bu

endüstri son yıllarda menajerlerin ücretleri, futbolcuların bonservis ücretleri yüksek meblağlara ulaşmaktadır. Ek olarak kulüplerin elde etmiş oldukları, sponsorluk anlaşmaları, lisanslı ürünleri satarak elde ettikleri gelir ve reklam anlaşmaları da ciddi bir ekonomik kaynağa ulaşmıştır.

Futbol endüstrisini oluşturan mikro çevre tarafları aşağıdaki şekilde verilmiştir;

Şekil 1. Futbol Endüstrisinin Tarafları

Kaynak: Karpavicius, Tomas & Jucevicius (2009).

Şekil 1’de yer alan futbol endüstrisini oluşturan kesimler olarak; tedarikçiler, ilgililer, müşteriler, futbol kulüpleridir. Tedarikçiler olarak futbol okulları yer almaktadır. Futbol kulüpleri alt yapılarını güçlendirmek için futbol okullarını açarlar ve burada yetiştirdikleri futbolcuları belirli bonservis karşılığında başka takımlarla anlaşma yaparlar. İlgililer olarak menfaat grupları yer almaktadır. Burada yer alan gruplar belirli ücretler karşılığında çaba sarf ederler. Örneğin menajerler anlaşmış futbolcu ile belirli komisyon karşılığında futbol kulübünden ücret alırlar. Müşteriler olarak tanımladığımız taraflar ise seyirciler, taraftarlar ve futbolculardır.

1.2.Finansal Analiz ve Performans

İşletmeler faaliyette buldukları çevre devamlı iletişim halindedir. Faaliyette buldukları çevreden bağımsız olamazlar ve zamanla bu çevrenin ana unsuru haline gelirler. Gelişen rekabet koşulları ve artan küreselleşme ile işletmelerin yönetimi oldukça zor hale gelmektedir. İşletmelerin yönetiminde birden fazla kriter ve değişken olduğu için işletmeler bu kararları alırken çeşitli işletme fonksiyonları kullanmak durumundadırlar. Bu fonksiyonlardan para ilgili olan finansman fonksiyonu işletmelerin hayatta kalabilmeleri için hayati öneme sahiptir. İşletmeler finansman fonksiyonunu yerine getirirken finansal değişkenleri kullanarak finansal analiz yaparlar. Finansal analiz, bir işletmenin geçmiş dönem faaliyetlerinin verimliliğini ölçmektedir. Finansal analiz yapılırken çeşitli tablolardan yararlanılmaktadır. Bu tablolar; ikiye ayrılmaktadır. Bunlar aşağıdaki gibi kategorize edilmiştir;

- a) Temel Finansal Tablolar
 - Bilanço
 - Gelir Tablosu

b) Ek Finansal Tablolar

- Fon Akış Tabloları
- Öz Kaynak Değişim Tablosu
- Kar Dağıtım Tablosu 'dur.

Bilanço işletmelerin, dönemsel faaliyetlerinin sonucu olarak ifade edilmektedir. İstenildiği zaman bilanço oluşturulabilir. Bilanço belirli bir andaki durumunu göstermesi nedeniyle statik bir yöntemdir. Gelir tablosu ise, bir işletmenin belirli bir dönemde elde etmiş olduğu tüm gelir ile, bu gelirlerin elde edilmesi için katlanılan giderlerin arasındaki farka denir. Gelir tablosu yıl sonlarında oluşturulur ve işletmenin kar veya zarar durumunu ortaya koyar. Fon akış tabloları, işletmenin belirli dönemdeki faaliyetlerini, yapmış olduğu yatırımlara kaynak sağlamak için elde ettiği kaynakları ve bu kaynakların kullanım yerlerini gösteren finansal tablodur. Bu tablo ile işletmenin fon ihtiyacını ve borçlarını ödeyebilme yeteneğini ölçmektedir. Öz kaynak değişim tablosu, işletmenin faaliyet döneminde öz kaynaktaki değişimleri gösterir. Bu değişimleri toplu bir şekilde gösterimiyle işletmelerin öz kaynaktaki azalış ya da artışlarını tablolaştırır. Kar dağıtım tablosu, işletmenin dönem karının dağıtım şeklini gösteren tablodur. İşletmeler bu tablo ile yatırımcılarına yapmış olduğu karın dağıtımını göstermektedir. Bu tablo ile işletmelerin şeffaflığı da artmış olmaktadır.

Finansal tabloların analiz teknikleri dört ana başlıktan oluşmaktadır. Bunlar karşılaştırmalı tablolar analizi, dikey yüzdeler analiz tekniği, eğilim yüzdeleri analiz tekniği ve oran analizidir. Karşılaştırmalı tablolar analizinde birden fazla döneme ait tablolar karşılaştırmalı şekilde verilir ve bu tablolar karşılaştırılarak dönemler itibarıyla değişimler incelenir. Dikey yüzdeler analiz tekniğinde, tek bir döneme ilişkin tabloda yer alan kalemlerin aynı tabloda yer alan grup toplamına bölünmesiyle hesaplanır. Eğilim yüzdeleri analiz tekniğinde, işletmeye ait değişimler yıllar bazında analiz edilir. Bu analizdeki dönem uzun bazlı dönemlerdir. Oran analizinin diğer bir ismi rasyo oranlarıdır. Oran analizinde ilgili kalemler arasındaki ilişki yorumlanır. Bu oranlar yardımıyla işletmenin likidite durumu, faaliyet etkinliği durumu, finansal durumu ve karlılık durumunu analiz edebiliriz.

Finansal performans işletmelerin geçmişte göstermiş olduğu performanstır. İşletmeler belirli finansal tablolar yardımıyla performanslarını ölçebilmektedirler. İşletmenin performansını ölçmesindeki temel amaç, yöneticilerin etkinlik derecelerini tespit etmek ve işletmenin finansal olarak sürdürülebilir rekabet düzeyindeki derecesini tespit etmektir. Finansal performansta amaç; işletmenin mali durumunun yeterli olup olmadığının, yeterli değilse bunun önlemlerinin alınması için gerekli çalışmaların yapılmasıdır. Finansal performans ölçmek için sonuç kadar kullanılan yöntemde oldukça önemlidir. Son yıllarda finansal performans ölçmek için ÇKKV kullanılmaktadır. ÇKKV teknikleri finansal performans ölçmek için belirli kriterleri barındırmaktadır. Bu performans kriterleri düzgün hesaplanmadığında ya da doğru tespit edilmediğinde tutarlı bir performans sonucunu vermeyecektir. Bundan dolayı kriterlerin doğru seçilip, doğru yönteminde seçilmesi gereklidir.

2.LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Berument, Ceylan & Ogut-Eker (2009), çalışmalarında futbol başarısının üç büyük futbol takımının borsa getirilerini nasıl etkilediğini araştırmışlardır. Kazançların daha yüksek getirilerle ilişkili olduğunu tespit etmişlerdir. Ek olarak futbol takımlarını bireysel olarak ele almışlardır ve taraftarları fanatizm oranı yüksek olan Beşiktaşın yabancı rakiplere karşı kazandığı galibiyetlerin ardından borsa getirilerinin arttığını da belirlemişlerdir.

Kaya & Gülhan (2013), hisseleri Borsa İstanbulda işlem gören spor kulüplerinin futbol müsabakaları maç sonuçlarının hisse senedi fiyatlarını etkileyip etkilemediğini tespit etmiştir. Galibiyet ve deplasmanlarda elde edilen beraberliklerin olumlu anormal getiriye neden olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca mağlubiyet ve kendi sahasında elde edilen beraberliğin olumsuz anormal getiriye neden olduğunu belirlemişlerdir.

Özdurak & Ulusoy (2013), Finansal oranlarının Galatasaray ve Fenerbahçe hisse senedi getirileri üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Oyunun Galatasaray ve Fenerbahçe hisse senedi getirileri üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Ayrıca sportif olmayan haberlerin Galatasaray ve Fenerbahçe hisse senedi getirileri üzerindeki etkisini de incelemişlerdir. Bu amaçla çeşitli hipotezler test edilmiştir. Beklenmeyen kazançların hisse senedi getirileri üzerinde önemli bir etkisi olduğunu belirlemişlerdir. Ayrıca, Fb'nin şike davası ve Gs'nin oyuncu transfer haberleri gibi spekülasyon haberlerinin, kötü haberlerin iyi haberlere göre daha yüksek etkiye sahip olduğu hisse senedi getirileri üzerinde daha önemli bir etkiye sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Felaket olayları finansal piyasalar da duygusal bir döngü yarattıklarını belirlemişlerdir.

Dimitropoulos & Limperopoulos (2014) çalışmalarında, Yunan futbol kulüplerinin atletik ve finansal performansı ile oyuncu sözleşmelerine yapılan yatırım arasındaki ilişkiyi analiz etmişlerdir. 2004/05 ile 2008/09 arasındaki dönemi baz almışlardır. 20 futbol kulübünü örneklem olarak seçmişlerdir. Oyuncu sözleşmelerine yapılan yatırımın ne kadar yüksek olduğunu, sahadaki futbolun o kadar yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca futbol menajerleri tarafından oyuncu sözleşmelerine yapılan yatırım arttıkça, kulüp daha karsız hale gelmekte olduğunu ve iflas ettiğini belirlemişlerdir.

Franck, E., & Lang, M. (2014), hayırseverlerin para enjeksiyonlarının ürettiği olumsuz teşvik etkilerini analiz etmişlerdir. SD'nin varlığının kulübü daha riskli bir yatırım stratejisi seçmeye teşvik ettiğini ve SD kulübü kurtarmayı ne kadar taahhüt ederse, kulübün en uygun risk seviyesinin o kadar yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca özel bir SD, kulübü halka açık bir SD'den daha az kefaletle kurtacağını belirlemişlerdir.

Karadeniz, Koşan & Kahilogulları (2014), Borsa İstanbul'da 2011-2013 yılları arasında işlem gören dört spor şirketinin finansal performansını ve iflas risklerini araştırmışlardır. Finansal performansı ölçmek için oran analizi yöntemi kullanılmıştır. Altman Z değerlerini hesaplayarak iflas risklerini belirlemişlerdir. Analiz sonuçlarında; spor şirketlerinin finansal yükümlülüklerini yerine getirmede sorunlarla karşılaşabileceklerini tespit etmişlerdir. Ayrıca spor şirketlerinin varlıklarını etkin kullanmadıklarını da belirlemişlerdir. İlk spor şirketinin de iflas riski içinde olduklarını da tespit etmişlerdir.

Rohde & Breuer (2016), çalışmalarında 2004 - 2013 yılları arasında AB futbolunun 30 futbol takımını yeni bir finansal performans modeli ile kulüplerin performanslarını analiz etmişlerdir. Finansal başarı, ulusal ve uluslararası sportif başarının yanı sıra marka değerinden de kaynaklandığını tespit etmişlerdir. Spor başarısının takım yatırımlarının kaynaklandığını belirlemişlerdir. Avrupalı profesyonellerin standart literatür ile nedensel ilişkilerin bulunduğu ait sonuçlar da tespit etmişlerdir. Buna ilaveten, Avrupa'nın en iyi 30 futbol kulübünün gelirleri arttırmak için uluslararası sportif başarıya ve marka yönetimine de dikkat etmesi gerektiğini belirlemişlerdir.

Ulun ve Yetim (2016) Türkiye'deki iki futbol kulübünün 2010- 2015 yılları arasındaki sportif başarı ile mali yapı açısından analizini araştırmışlardır. Verileri KAP 'tan ve bilanço verilerinden elde etmişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre; sportif açıdan başarı olan bu kulüplerin işletme değerlerinin başarılarına kıyasla az olduğunu belirlemişlerdir.

Ergül (2017) çalışmasında, dönem olarak 2005-2015 yılları belirlemişlerdir. Spor kulüplerinin başarılarını TOPSIS yöntemiyle incelemiştir. Çalışma sonucuna göre; 2005 - 2008 ve 2010- 2015 yılları arasında finansal olarak en düşük performansı sergileyen BJKAS kodlu futbol kulübünün olduğunu; 2005, 2007, 2010, 2011, 2014 yıllarında finansal olarak en yüksek performansını sergileyen FENER kodlu futbol kulübünün olduğunu tespit etmiştir.

Güngör & Uzun Kocamış (2018) çalışmalarında, 2012 - 2016 yılları arasında halka açık futbol kulüplerinin TOPSIS yöntemiyle finansal performansını analiz etmişlerdir. Performans kriterleri olarak karlılık göstergeleri ve finansal yapı göstergelerini kullanmışlardır. Çalışma sonuçlarına göre; 2012 - 2016 yılları arasında en kötü finansal performansı gösteren kulüp ise Everton olduğunu belirlemişlerdir.

Saatçioğlu & Çakmak (2019), çalışmalarında Avrupa ve Türkiye’de futbol ekonomisinin kıyaslamalı bir şekilde incelemişlerdir. Araştırmada elde edilen sonuçlar; diğer ligler ile beş büyük lig arasındaki gelir olarak farklılık gösteren unsurların yayın haklarındaki karları ve sponsor olarak imzaladıkları sözleşmelerin olduğunu belirtmişlerdir.

Garcia-del-Barrio & Rossi (2020) çalışmalarında, kulüplerin UEFA müsabakalarına katılma lisansı almak için belirli kuralları yerine getirmesi bağlamında değerlendirmiştir. 560 gözlemden oluşan veri seti kullanılmıştır. Öncelikle futbol endüstrisini kategorize eden düzenleri doğrulamışlardır. Yıllık ücret harcamaları ile sportif performansları arasında ve takımların sportif başarısı ile yıllık gelirleri arasında güçlü bir pozitif ilişkinin varlığını belirlemişlerdir.

Özdurak & Ulusoy (2020), futbol başarı ve oranlarının futbol kulübü hisse senedi getirileri üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Bu amaçla çeşitli hipotezler test edilmiştir. Beklenmeyen kazançların hisse senedi getirileri üzerinde önemli bir etkisi olduğunu belirlemişlerdir. Ayrıca, Fb'nin şike davası ve Gs'nin oyuncu transfer haberleri gibi spekülasyon haberlerin, kötü haberlerin iyi haberlere göre daha yüksek etkiye sahip olduğu hisse senedi getirileri üzerinde daha önemli bir etkiye sahip olduğunu tespit etmişlerdir.

Güngör ve Sarı (2021), BIST -100’de faaliyet gösteren 2009-2019 yılları arasındaki futbol kulüplerinin sportif başarı açısından performanslarını ölçmüşlerdir. Eviews 12 programını kullanarak panel analizi ile 2009-2019 yıllarına ilişkin sportif başarı ile finansal performans göstergeleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmişlerdir. Çalışma sonuçlarına göre; yıllık ücret, borç/öz kaynak oranı ve aktif karlılığı ile sportif başarı arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu tespit etmişlerdir.

Düzakın & Özekenci (2022), 2018-2021 yılları arasında BIST’te faaliyet gösteren futbol kulüplerinin finansal performanslarını Topsis ile Vikor yöntemleriyle analiz etmişlerdir. Araştırma sonuçlarına göre; Topsis yöntemine göre, 2018 ve 2021 yıllarında Fenerbahçe performans olarak ilk sırada yer aldığını, 2019 ve 2020 yıllarında Trabzon performans olarak ilk sırada yer aldığını tespit etmişlerdir. Vikor yöntemine göre ise, 2018 yılında Fenerbahçe, 2019 ve 2020 yıllarında Trabzon, 2021 yılında ise Beşiktaş performans olarak ilk sırada yer aldığını tespit etmişlerdir.

Hoş (2022) çalışmasında, 2010- 2020 yılları arasında dört büyük futbol kulübünün entropi temelli gri ilişkisel analiz yöntemiyle finansal performanslarını değerlendirmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; finansal olarak en yüksek performansı gösteren kulübün Fenerbahçe ve finansal olarak en düşük performansı gösteren kulübün ise Beşiktaş olduğunu tespit etmiştir.

Şahin (2023), Covid-19 salgınının futbol kulüplerine etkisi futbol kulüplerinin mali tabloları üzerinden analiz edilmiştir. Üç büyük futbol kulübünün 2017-2021 dönemlerine ait finansal verileri kullanılmıştır. Sonuç olarak, pandemi öncesi döneme göre tüm kulüplerin olumsuz etkilendiği; fakat UEFA lideri üç büyük kulübün güçlü mali kaynakları ve sportif başarılarından dolayı pandeminin olumsuz etkilerinden daha az etkilendiğini tespit etmiştir. Araştırmada elde edilen bir başka sonuca göre; Türkiye’deki kulüpler arasında en iyi borç ödeme gücüne sahip kulübün Beşiktaş olduğunu da tespit etmiştir.

3.ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Çalışmada, BIST’te işlem gören futbol kulüplerinin finansal rasyolar kullanılarak MABAC metodu ile performanslarını analiz etmek amaçlanmıştır. 2017 - 2021 yılları arası futbol kulüplerine ait yıllık finansal rasyolar kullanılmıştır. Bu rasyolar Finnet veri tabanından, KAP’tan ve firmaların bilanço ve mali tablolarından temin edilmiştir.

Çalışmaya konu olan 2017-2021 yılları arasında futbol kulüplerinin kodları ve adları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Çalışmaya Konu Olan Kulüplerin Kodları ve Adları

Kod	Ad
TSPOR	Trabzonspor Sportif Yatırım ve Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş.

GSRAY	Galatasaray Sportif Sınai ve Ticari Yatırımlar A.Ş.
FENER	Fenerbahçe Futbol A.Ş.
BJKAS	Beşiktaş Futbol Yatırımları Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Çalışmada performans ölçmek için çeşitli kriterler kullanılmıştır. MABAC yöntemine göre bu kriterler şu şekildedir; Nakit oranı, Aktif devir hızı, mali rantabilite, aktif karlılığı ve net kar marjıdır.

Çalışmada, kriterlerin ağırlıkları eşit olarak seçilmiştir. Kriterler ağırlıklandırıldıktan sonra futbol kulüplerinin finansal performansını ölçmek için MABAC yöntemi kullanılmıştır.

MABAC yöntemi son yıllarda ulusal ve uluslararası literatürde yeni yeni kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemin aşamaları aşağıda gösterilmiştir (Pamuçar & Ćirović, 2015, s. 3019):

1.Aşama: Karar Matrisinin Oluşturulması (X):

Bu yöntemde öncelikle m adet alternatifi ve n adet kriterden meydana gelen bu matris aşağıda gösterilen Eşitlik (1)'deki gibi hesaplanır.

$$X = \begin{matrix} & C_1 & C_2 & \dots & C_n \\ \begin{matrix} A_1 \\ A_2 \\ \vdots \\ A_m \end{matrix} & \begin{bmatrix} x_{11} & x_{12} & \dots & x_{1n} \\ x_{21} & x_{22} & \dots & x_{2n} \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ x_{m1} & x_{m2} & \dots & x_{mn} \end{bmatrix} \end{matrix} \quad (1)$$

2.Aşama: Karar Matrisi Normalizasyonu İşlemi (N):

Bu matriste bulunan değişik birimlere ait kriterlere ilişkin veriler, normalize edilmesiyle $[0, 1]$ değer aralığında olacak bir biçimde aşağıdaki Eşitlik (2)'deki gibi standart bir hale dönüştürülmelidir.

$$X = \begin{matrix} & C_1 & C_2 & \dots & C_n \\ \begin{matrix} A_1 \\ A_2 \\ \vdots \\ A_m \end{matrix} & \begin{bmatrix} n_{11} & n_{12} & \dots & n_{1n} \\ n_{21} & n_{22} & \dots & n_{2n} \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ n_{m1} & n_{m2} & \dots & n_{mn} \end{bmatrix} \end{matrix} \quad (2)$$

(a) Fayda (maksimizasyon) türü kriterlerin değeri aşağıdaki Eşitlik (3)'teki gibi hesaplanır.

$$n_{ij} = \left(\frac{x_{ij} - x_i^-}{x_i^+ - x_i^-} \right) \quad (3)$$

(b) Maliyet (minimizasyon) türü kriterlerin değeri aşağıdaki Eşitlik (4)'teki gibi hesaplanır.

$$n_{ij} = \left(\frac{x_i^- - x_{ij}}{x_i^- - x_i^+} \right) \quad (4)$$

Yukarıdaki eşitliklerde x_i^+ sütunlardaki maksimum gözlemlenen değerleri için kullanılırken, x_i^- sütunlardaki minimum gözlemlenen değerleri ifade etmektedir.

3.Aşama: Karar Matrislerinin Ağırlıklandırılması:

Ağırlıklı matristeki elemanlar aşağıdaki Eşitlik (5)'teki gibi ifade edilir.

$$v_{ij} = w_i \cdot (n_{ij} + 1) \quad (5)$$

4.Aşama: Sınır Yakınlık Alanı Matrisinin Belirlenmesi (G):

Bu alan matrisinin oluşturulması yer alır ve aşağıdaki Eşitlik (6)'daki gibi hesaplanır.

$$g_i = (\prod_{j=1}^m v_{ij})^{1/m} \quad (6)$$

Yukarıda gösterilen eşitlikte v_{ij} 3. aşamada hesaplanan değeri, m ise karar alternatif sayısını vermektedir.

Bütün kriterler için g_i belirlendikten sonra, aşağıdaki (7)'deki eşitlik yardımıyla bu değer elde edilir.

$$G = [g_1 \quad g_2 \quad \dots \quad g_n] \quad (7)$$

5.Aşama: Karar Alternatiflerinin Sınır Yakınlık Alanına Olan Uzaklıklarının (Q) Hesaplanması:

Matrisde yer alan bütün alternatiflerin sınır alanından uzaklıkları hesaplanarak Q matrisi aşağıdaki (8)'deki eşitlik ile hesaplanır.

$$Q = \begin{bmatrix} q_{11} & q_{12} & \dots & q_{1n} \\ q_{21} & q_{22} & \dots & q_{2n} \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ q_{m1} & q_{m2} & \dots & q_{mn} \end{bmatrix} \quad (8)$$

Alternatiflerin sınır alanına uzaklıkları olan (q_{ij}), sınır yaklaşımının değeri aşağıdaki Eşitlik (9)'daki gibi gösterilmiş şekilde hesaplanır.

$$Q = V - G = \begin{bmatrix} v_{11} - g_1 & v_{12} - g_2 & \dots & v_{1n} - g_n \\ v_{21} - g_1 & v_{22} - g_2 & \dots & v_{2n} - g_n \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ \vdots & \vdots & \dots & \vdots \\ v_{m1} - g_1 & v_{m2} - g_2 & \dots & v_{mn} - g_n \end{bmatrix} \quad (9)$$

6.Aşama: Karar Alternatiflerinin Yakınlık Alanına Göre Durumlarının Belirlenmesi:

Bir önceki aşamadaki q_{ij} değerlerine göre her karar alternatifi için (A_i), sınır yakınlık alanına göre durumlar aşağıdaki (10)'daki gibi eşitlik ile belirlenir.

$$A_i \in \begin{cases} G^+ & g_{ij} > 0 \\ G \text{ eğer} & g_{ij} = 0 \\ G^- & g_{ij} < 0 \end{cases} \quad (10)$$

Yukardaki eşitlikte görüldüğü gibi karar alternatifini bulmak için üç seçenekte belirlenir. Bununla birlikte iki farklı konumda da olabilir. Alt yakınlık alanı olan (G^-) ve sınır yakınlık alanı (G) olmaktadır.

7.Aşama: Karar Alternatiflerinin Sıralanması:

Alternatif kriter fonksiyonlarının değerlerinin hesaplanması, alternatiflerin sınır yaklaşım alanlarından (q_i) uzaklıklarının toplamı olarak elde edilir. Elde edilen değer her karar alternatifinin değeri aşağıdaki Eşitlik (11) ile belirlenir.

$$S_i = \sum_{j=1}^n g_{ij}, \quad j=1, 2, \dots, n, \quad i=1, 2, \dots, m \quad (11)$$

S_i değerleri büyükten küçüğe doğru sıralanır ve en iyi alternatif olarak en yüksek S_i değerine sahiptir

4.BULGULAR VE TARTIŞMA

Performans kavramını ölçebilmek için çeşitli yöntemler ve kriterler bulunmaktadır. Bu performansı ölçebilmek için çeşitli adımlar bulunmaktadır. Bu yüzden son yıllarda literatürde kullanılmaya başlanılan MABAC yöntemi tercih edilmiştir. Kriterlerin ağırlıkları eşit alınmıştır. Futbol kulüplerinin finansal performansını ölçmek için çalışmada kriterler hesaplandıktan sonra MABAC yöntemi uygulanacaktır.

Futbol kulüplerinin 2017 - 2021 yıllarına ait finansal performanslarını ölçebilmek için MABAC yöntemi kullanılmıştır. MABAC yöntemine göre finansal performans yıllara göre sonuçları aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

MABAC yöntemine göre 2017 yılına ait futbol kulüplerinin finansal performans sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. MABAC Yöntemine Göre 2017 Yılı Performans Sonuçları ve Sıralamaları

Kriterler	S_i	Sıralama
BJKAS	0,1658	1
FENER	0,1521	2
GSRAY	0,1414	3
TSPOR	-0,2660	4

2017 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak iyi performansı gösteren kulübün 0,1658 S_i değeri ile BJKAS kodlu kulüp olduğu tespit edilmiştir. 2017 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak en kötü performansı gösteren kulübün ise -0,2660 S_i değeri ile TSPOR kodlu kulüp olduğu belirlenmiştir.

MABAC yöntemine göre 2018 yılında gerçekleşen futbol kulüplerine ait finansal performans sonuçları ve sıralamaları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. MABAC Yöntemine Göre 2018 Yılı Performans Sonuçları ve Sıralamaları

Kriterler	S_i	Sıralama
GSRAY	0,294	1

TSPOR	0,110	2
BJKAS	-0,053	3
FENER	-0,150	4

2018 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak iyi performansı gösteren kulübün 0,294 S_i değeri ile GSRAY kodlu kulüp olduğu tespit edilmiştir. 2018 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak en kötü performansı gösteren kulübün ise -0,150 S_i değeri ile FENER kodlu kulüp olduğu belirlenmiştir.

MABAC yöntemine göre 2019 yılında gerçekleşen futbol kulüplerine ait finansal performans sonuçları ve sıralamaları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. MABAC Yöntemine Göre 2019 Yılı Performans Sonuçları ve Sıralamaları

Kriterler	S_i	Sıralama
GSRAY	0,317	1
TSPOR	0,218	2
FENER	-0,081	3
BJKAS	-0,233	4

2019 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak iyi performansı gösteren kulübün 0,294 S_i değeri ile GSRAY kodlu kulüp olduğu tespit edilmiştir. 2019 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak en kötü performansı gösteren kulübün ise -0,233 S_i değeri ile BJKAS kodlu kulüp olduğu belirlenmiştir.

MABAC yöntemine göre 2020 yılında gerçekleşen futbol kulüplerine ait finansal performans sonuçları ve sıralamaları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. MABAC Yöntemine Göre 2020 Yılı Performans Sonuçları ve Sıralamaları

Kriterler	S_i	Sıralama
GSRAY	0,194	1
TSPOR	0,146	2
FENER	0,071	3
BJKAS	-0,204	4

2020 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak iyi performansı gösteren kulübün 0,194 S_i değeri ile GSRAY kodlu kulüp olduğu tespit edilmiştir. 2020 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak en kötü performansı gösteren kulübün ise -0,204 S_i değeri ile BJKAS kodlu kulüp olduğu belirlenmiştir.

MABAC yöntemine göre 2021 yılında gerçekleşen futbol kulüplerine ait finansal performans sonuçları ve sıralamaları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. MABAC Yöntemine Göre 2021 Yılı Performans Sonuçları ve Sıralamaları

Kriterler	S _i	Sıralama
TSPOR	0,117	1
GSRAY	0,030	2
FENER	0,029	3
BJKAS	-0,009	4

2021 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak iyi performansı gösteren kulübün 0,117 S_i değeri ile TSPOR kodlu kulüp olduğu tespit edilmiştir. 2021 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak en kötü performansı gösteren kulübün ise -0,009 S_i değeri ile BJKAS kodlu kulüp olduğu belirlenmiştir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Globalleşen dünya da futbol endüstrisi hızla büyümektedir. Büyüyen bu endüstri de yaşanan rekabet düzeyi son yıllarda artmıştır. Artan rekabet ile futbol kulüpleri de bu paydan daha fazla gelir elde etmek istemekte ve gelir düzeylerini arttırmak istemektedirler. Artan futbolcu bonservisleri ve ücretleri ile futbol kulüpleri gelirlerini de o seviyede arttırmak istemektedirler. Futbolcu satışından elde edilen paylar, reklam gelirleri ve yayın gelirleri ile bu rekabet düzeyini minimuma indirmek istemektedirler. İşte bu yüzden finansal olarak kulüpler sürdürülebilirliği sağlayabilmek için gelirlerini sürekli hale getirmek durumundadırlar. Finansal performans, kulüplerin faaliyetlerinden elde etmiş oldukları minimum girdi ile maksimum çıktı sağlamaktır.

Spor kulüplerinin finansal anlamda genel olarak iyi performans göstermelerinde bir çok neden bulunmaktadır. Bunlardan bazıları; kulüp yönetiminin iyi olması, kurumsallık kültürü, iyi oyuncu pazarlama stratejileri, oyuncu transferleri, taraftar bağlılığıdır. Spor finansal olarak başarı göstermeleri tesadüfi olmamaktadır. Çünkü transter stratejileri, reklam stratejileri ve pazarlama gelirleri gibi bir çok gelirleri bulunmaktadır. Burda diğer önemli bir husus ise marka stratejilerindeki başarıdır. Bu başarıda spor kulüpleri; lisanslı ürünler, reklam anlaşmaları ve diğer gelir kaynakları ile gelirlerini arttırmaktadırlar. Spor kulüpleri, medya hakları ve yayın anlaşmaları ile de gelirlerini büyük anlamda arttırmaktadırlar. Spor kulüpleri alt yapı yatırımlarına da önem vermektedir. Futbolcu olarak alt yapıdan yetişen bir futbolcu, kulübe ileriki yıllarda büyük transferler ile gelirler yaratmaktadır. Son yıllarda futbol kulüpleri tarafından dikkat çekici bir şekilde bu konuya önem vermektedir. Spor kulüpleri finansal başarı için bu stratejik kararları iyi yönetmesi gerekmektedir. Bu kararların iyi yönetilmesi halinde, kulüplerin uzun vadeli sürdürülebilirliğini ve finansal istikrarını artırabilir.

Spor kulüplerinin finansal başarısı ile sportif başarıları arasında bir ilişki bulunmaktadır; ancak bu ilişki her zaman doğru bir şekilde sonuçlanmaz. Finansal başarı, bir kulübün daha iyi oyunları transfer etmesi, tesislerini geliştirmesi, teknik ekibini güçlendirmesi ve pazarlama faaliyetlerini artırması gibi faktörlere dayanmaktadır. Bu faktörlerin başarılı bir şekilde gelişmesi ve iyileştirmeler genellikle sportif başarıya da katkı sağlayabilir. Yani finansal başarı ile sportif başarı arasındaki ilişki çok faktörlü ve karmaşıktır. Bu karmaşık ve çok faktörlü ilişkiyi doğru bir şekilde planlanır ve yönetilirse başarı sağlanabilir. Finansal istikrar ve doğru yönetilen kaynaklar ile uzun vadede sportif başarı sağlanabilir.

Çalışmada kullanılan veriler; Finnet veri tabanından, KAP'tan alınan bilanço ve gelir tablolarından elde edilmiştir. 2017-2021 dönemleri arasında Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren futbol kulüplerinin finansal performansları MABAC yöntemine göre analiz edilmiştir. Analiz edilen verilere ilişkin aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir;

2017 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak iyi performansı gösteren kulübün 0,1658 S_i değeri ile BJKAS kodlu kulüp olduğu tespit edilmiştir. 2017 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak en kötü performansı gösteren kulübün ise -0,2660 S_i değeri ile TSPOR kodlu kulüp olduğu belirlenmiştir.

2018 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak iyi performansı gösteren kulübün 0,294 S_i değeri ile GSRAY kodlu kulüp olduğu tespit edilmiştir. 2018 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak en kötü performansı gösteren kulübün ise -0,150 S_i değeri ile FENER kodlu kulüp olduğu belirlenmiştir.

2019 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak iyi performansı gösteren kulübün 0,294 S_i değeri ile GSRAY kodlu kulüp olduğu tespit edilmiştir. 2019 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak en kötü performansı gösteren kulübün ise -0,233 S_i değeri ile BJKAS kodlu kulüp olduğu belirlenmiştir.

2020 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak iyi performansı gösteren kulübün 0,194 S_i değeri ile GSRAY kodlu kulüp olduğu tespit edilmiştir. 2020 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak en kötü performansı gösteren kulübün ise -0,204 S_i değeri ile BJKAS kodlu kulüp olduğu belirlenmiştir.

2021 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak iyi performansı gösteren kulübün 0,117 S_i değeri ile TSPOR kodlu kulüp olduğu tespit edilmiştir. 2021 yılı için futbol kulüpleri arasında finansal performans olarak en kötü performansı gösteren kulübün ise -0,009 S_i değeri ile BJKAS kodlu kulüp olduğu belirlenmiştir.

Futbol kulüplerinin finansal performans analizlerine göre genel bir değerlendirme yapacak olursak; 2018 ve 2019 yıllarında futbol kulüplerinin finansal performans sonuçlarına göre en iyi performansı gösteren kulüp GSRAY'dır. 2017 yılında futbol kulüplerinin finansal performans sonuçlarına göre en iyi performansı gösteren kulüp BJKAS'dır. 2021 yılında futbol kulüplerinin finansal performans sonuçlarına göre en iyi performansı gösteren kulüp TSPOR'dur. 2017 yılında futbol kulüplerinin finansal performans sonuçlarına göre en kötü performansı gösteren kulüp TSPOR'dur. 2018 yılında futbol kulüplerinin finansal performans sonuçlarına göre en kötü performansı gösteren kulüp FENER'dir. 2019 ve 2020 yıllarında futbol kulüplerinin finansal performans sonuçlarına göre en kötü performansı gösteren kulüp ise BJKAS'dır. Tüm bu sonuçlara göre yıllar bazında futbol kulüplerinin finansal performanslarına göre 2018-2019-2020 ve 2021 yılı için en iyi performansı gösteren kulüplerin GSRAY ve TSPOR'dur. Bu çalışmada MABAC yöntemi kullanılmıştır. ÇKKV tekniklerinden en tanesi daha alınabilir ve karşılaştırma yapılabilir. Ayrıca tüm ÇKKV tekniklerini tek bir çözüm haline getiren Bordo Sayım yöntemi de kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- Berument, M. H., Ceylan, N. B., & Ogut-Eker, G. (2009). "Soccer, Stock Returns And Fanaticism: Evidence From Turkey", *The Social Science Journal*, 46(3), 594-600.
- Dimitropoulos, P. E., & Limperopoulos, V. (2014). "Player Contracts, Athletic And Financial Performance Of The Greek Football Clubs", *Global Business and Economics Review*, 16(2), 123-141.

- Düzakın, H., & Özekenci, S. Y. (2022). “Futbol Kulüplerinde Finansal Performansının TOPSIS ve VIKOR Yöntemleri ile Analizi: Türkiye Süper Ligi Uygulaması”, *International Conference on Eurasian Economies*, 231.
- Ergül, N. (2017). “Spor Kulüplerinin Futboldaki Başarıları ile Spor Şirketlerinin Finansal Başarıları Arasındaki İlişkinin Test Edilmesi”, *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 35(3), 43-71.
- Franck, E., & Lang, M. (2014). “Theoretical Analysis of the Influence of Money Injections on Risk Taking”, *Scottish Journal of Political Economy*, 61(4), 430-454.
- Hoş, S. (2022). “Entropi Temelli Gri İlişkisel Analiz Yöntemiyle Dört Büyük Futbol Kulübünün Finansal Performanslarının Değerlendirilmesi”, *Uşak Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 12-29.
- Garcia-del-Barrio, P., & Rossi, G. (2020). “How the UEFA Financial Fair Play regulations affect football clubs’ priorities and leagues’ competitive balance?”, *European Journal of Government and Economics*, 9(2), 119-142.
- Güngör, A., & Uzun Kocamış, T. (2018). “Halka Açık Futbol Kulüplerinde Finansal Performansın Topsis Yöntemi İle Analizi: İngiltere Uygulaması”, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 1846-1859.
- Güngör, N., & Sari, E. S. (2021). “Bist 100’de Yer Alan Futbol Kulüplerinin Sportif Başarıları Ve Finansal Performansları Arasındaki İlişkinin Analizi”, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 19(Özel Sayı), 165-186.
- Ulun, C., & Yetim, A. (2016). “Türkiye’deki Futbol Kulüplerinin Sportif Başarı Düzeyi Ve Mali Yapı Açısından Rasyo (Oran) Analizi İle İncelenmesi: Galatasaray ve Fenerbahçe Örneği”, *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1).
- Karadeniz, E., Koşan, L., & Kahiloğulları, S. (2014). “Borsa İstanbul’da İşlem Gören Spor Şirketlerinin Finansal Performansının Oran Yöntemiyle”, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23(2), 129-144.
- Karpavicius, T., & Jucevicius, G. (2009). “The Application Of The Business System Concept To The Analysis Of Football Business”, *Engineering Economics*, 63(3).
- Kaya, A., & Gülhan, Ü. (2013). “Spor Kulüpleri Performanslarının Hisse Senedi Fiyatlarına Etkisi: BIST’de Bir Uygulama”, *Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 20(2), 1-20.
- Özdurak, C., & Ulusoy, V. (2013). “Moneyball In The Turkish Football League: A Stock Behavior Analysis Of Galatasaray And Fenerbahce Based On Information Saliency”, *Journal of Applied Finance and Banking*, 3(4), 1.
- Özdurak, C., & Ulusoy, V. (2020). “Moneyball In The Turkish Football League Revisited: Anomalies In Galatasaray, Fenerbahce And Besiktas Stock Returns During Covid-19 Incident”, *Journal of Economics Finance and Accounting*, 7(2), 155-165.
- Pamuçar, D., & Ćirović, G. (2015). “The Selection Of Transport And Handling Resources In Logistics Centers Using Multi-Attributive Border Approximation area Comparison (MABAC)”, *Expert Systems with Applications*, 42(6), 3016-3028.
- Rohde, M., & Breuer, C. (2016). “Europe’s Elite Football: Financial Growth, Sporting Success, Transfer Investment, And Private Majority Investors”, *International Journal of Financial Studies*, 4(2), 12.

Saatçioğlu, C., & akmak, U. D. (2019). “Avrupa ve Türkiye’de Futbol Ekonomisi: Karşılaştırmalı Bir İnceleme”, *Sakarya İktisat Dergisi*, 8(4), 331-350.

Şahin, A. N. (2023). “The Impact of the Pandemic on Sports Companies: Comparative Rate Analysis of Champions League and Turkish Football Companies”, *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 25(1), 147-157.

EXTENDED ABSTRACT**GENİŞLETİLMİŞ ÖZET****ANALYSIS OF THE FINANCIAL PERFORMANCES OF FOOTBALL CLUBS TRADED ON BIST**

Giriş ve Çalışmanın Amacı (Introduction and Research Purpose): The study aims to analyze the performances of football clubs traded in BIST by using financial ratios with the MABAC method. Annual financial ratios of football clubs between 2017 and 2021 are used. These ratios were obtained from the Finnet database, KAP, and the companies' balance sheets and financial statements. Various criteria were used to measure performance in the study. According to the MABAC method, these criteria are as follows: Cash ratio, Asset turnover, financial profitability, return on assets, and net profit margin. In the study, the weights of the criteria were chosen equally. After weighing the requirements, the MABAC method was used to measure the financial performance of football clubs. The MABAC method, which has been used in the literature in recent years, has been preferred. The weights of the criteria are taken equally. To measure the financial performance of football clubs, the MABAC method will be applied after the requirements are calculated in the study.

Kavramsal/kuramsal çerçeve (Literature Review): Ulun and Yetim (2016) investigated the analysis of two football clubs in Turkey in terms of sportive success and financial structure between the years 2010-2015. They obtained the data from KAP and balance sheet data. According to the research results; They determined that the business values of these clubs, which are successful in terms of sports, are less compared to their success.

Yöntem ve Bulgular (Methodology and Findings): The study aims to analyze the performances of football clubs traded in BIST by using financial ratios with the MABAC method. Annual financial ratios of football clubs between 2017 and 2021 are used. These ratios were obtained from the Finnet database, KAP, and the companies' balance sheets and financial statements.

Various criteria were used to measure performance in the study. According to the MABAC method, these criteria are as follows: Cash ratio, Asset turnover, financial profitability, return on assets, and net profit margin.

In the study, the weights of the criteria were chosen equally. After weighting the requirements, the MABAC method was used to measure the financial performance of football clubs. The MABAC method is newly used in the national and international literature in recent years.

There are various methods and criteria to measure the concept of performance. There are several steps to measure this performance. Therefore, the MABAC method, which has been used in the literature in recent years, has been preferred. The weights of the criteria are taken equally. To measure the financial performance of football clubs, the MABAC method will be applied after the requirements are calculated in the study.

Sonuç ve Öneriler (Conclusions and Recommendation): Let's make a general evaluation according to the financial performance analysis of football clubs, According to the financial performance results of football clubs in 2018 and 2019. The club with the best performance is GSRAY. According to the financial performance results of football clubs in 2017, the best-performing club is BJKAS. According to the financial performance results of football clubs in 2021, the club with the best performance is TSPOR. According to the financial performance results of football clubs in 2017, the club with the worst performance is TSPOR. According to the financial performance results of football clubs in 2018, FENER has the worst performance. According to the financial performance results of football clubs in 2019 and 2020, the worst-performing club is BJKAS. According to all these results, GSRAY and TSPOR are the best-performing clubs for 2018-2019-2020 and 2021 according to the financial performances of football clubs every year. The MABAC method was used in this study. Most of the MCDM techniques can be taken and compared. In addition, the Claret Red Count method, which combines all MCDM techniques into a single solution, can also be used.

KATKI ORANI BEYANI VE ÇIKAR ÇATIŞMASI BİLDİRİMİ

Sorumlu Yazar <i>Responsible/Corresponding Author</i>	Yahya SÖNMEZ			
Makalenin Başlığı <i>Title of Manuscript</i>	Bist'te İşlem Gören Futbol Kulüplerinin Finansal Performanslarının Analizi			
Tarih <i>Date</i>	29.08.2023			
Makalenin türü (Araştırma makalesi, Derleme vb.) <i>Manuscript Type (Research Article, Review etc.)</i>	Araştırma Makalesi			
Yazarların Listesi / List of Authors				
Sıra No	Adı-Soyadı <i>Name - Surname</i>	Katkı Oranı <i>Author Contributions</i>	Çıkar Çatışması <i>Conflicts of Interest</i>	Destek ve Teşekkür (Varsa) <i>Support and Acknowledgment</i>
1	Yahya SÖNMEZ	%100	Çıkar Çatışması Yoktur.	-